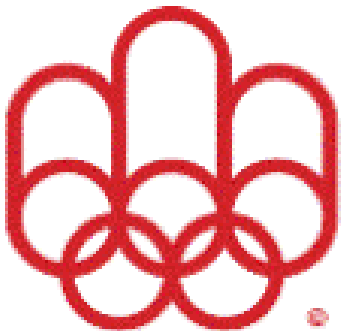

HRY XXI. OLYMPIÁDY MONTREAL 1976

- KRAJINA: Kanada
- TERMÍN: 17. 7. – 1. 8. 1976
- ÚČASŤ: 6028 športovcov (4781 mužov, 1247 žien) a 92 NOV, súťažili v 198 disciplínach 23 športov.
- ÚČASŤ Z ČSSR A ZO SLOVENSKA: 167 športovcov z ČSSR (128 + 39), z toho 28 zo Slovenska (18 – 10). Anton Tkáč (dráhová cyklistika) prvý v šprinte, Mária Mračňová-Faithová (atletika) štvrtá v skoku do výšky, Ján Nagy (vzpieranie) štvrtý do 110 kg, Ľudmila Chmelíková, Ľudmila Králiková, Božena Miklošovičová, Yveta Polláková (basketbal) členky štvrtého družstva, Ingrid Holkovičová (športová gymnastika) členka piateho družstva, Štefan Pipa (volejbal) člen piateho družstva, Miloslav Roľko (plávanie) šiesty na 200 m znak, Gustáv Hraška, Stanislav Kropilák, Justín Sedlák (basketbal) členovia šiesteho družstva.
- NAJÚSPEŠNEJŠIE KRAJINY: 1. ZSSR 790,5 (49-41-35), 2. NDR 641 (40-25-25), 3. USA 603,75 (34-35-25), 4. NSR 280,5 (10-12-17), 5. Poľsko 183 (7-6-13), ... 14. ČSSR 77 (2-2-4).
- NAJÚSPEŠNEJŠÍ PODĽA MEDAILÍ: Nikolaj Andrianov (ZSSR, športová gymnastika) 4-2-1, Kornelia Enderová (NDR, plávanie) 4-1-0, John Naber (USA, plávanie) 4-1-0, Nadia Comaneciová (Rum., športová gymnastika) 3-1-1, Nelli Kimová (ZSSR, športová gymnastika) 3-1-0, Jim Montgomery (USA, plávanie) 3-0-1, Ulrike Richterová (NDR, plávanie) 3-0-0, Andrea Pollacková (NDR, plávanie) 2-2-0, Micuo Cukahara (Jap., športová gymnastika) 2-1-2, Sawao Kato (Jap., športová gymnastika) 2-1-0.

Montréal 1976

spoluprácu súčasťou olympijského hnutia MOV utvoril tripartitnú komisiu.

Hry XXI. olympiády v roku 1976 hostil kanadský Montreal. Pod vplyvom hrozných udalostí z Mníchova ich sprevádzali dovtedy nevídané bezpečnostné opatrenia. Olympijskú deňdinu strážili po zuby ozbrojení vojaci, čo sa na atmosfére týchto Hier podpísalo negatívne.

Metropola provincie Quebec pocítila aj dôsledky prvého vskutku masového bojkotu v olympijských dejinách. To, čo hrozilo už v Mníchove 1972, sa v Montreale stalo skutkom. Vedenia výprav viacerých afrických štátov po príchode do dejiska olympiády po-

Po Mníchove 1972 sa v olympijskom hnutí udiali viaceré významné zmeny. Po konzervatívnom Američanovi Brundageovi prevzal vedenie MOV Ír Michael Morris Killanin a pod jeho taktovkou sa strnulý riadiaci orgán rozhýbal. Po dlhej 43-ročnej prestávke zvolal MOV v roku 1973 znovu Olympijský kongres. V bulharskej Varne sa delegáti z celého sveta zaoberali perspektívami rozvoja olympijského hnutia, tvárou budúcich olympiád, aj vzťahmi medzi MOV, NOV a medzinárodnými športovými federáciami. Priamym dôsledkom kongresu bola zmena článku 26 Olympijskej charty. Nový text liberálnejším spôsobom, zohľadňujúcim celosvetový vývoj, kodifikoval amaterizmus a spôsobilosť športovcov štartovať pod piatimi kruhmi. Na lepšiu

žadovali vylúčenie Nového Zélandu z Hier. Dôvodom afrických protestov bolo, že táto krajina umožnila na svojom území štartovať výberu ragbistov Juhoafrickej republiky, ktorá bola vzhľadom na svoju rasistickú politiku dlhodobo vylúčená z medzinárodného športového života. MOV však požiadavku na vylúčenie Nového Zélandu odmietol splniť. Dôsledkom bolo, že až 24 krajín (z toho drvivá väčšina afrických) svoju účasť v Montreale zrušilo! Na úvodnom ceremoniáli tak pochodovali len športovci z 92 krajín. Izraelská výprava na pripomienku mníchovskej tragédie nastúpila so smútočnými páskami.

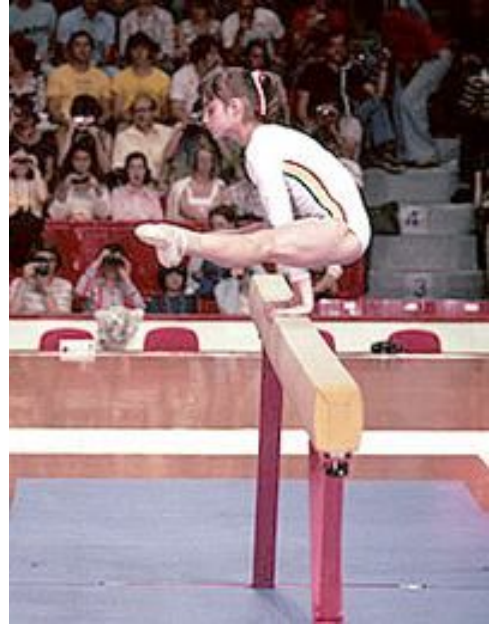
Bojkot však nebol jediný montrealský veľký problém. Kanadskí organizátori síce sľubovali lacnú olympiádu, ale pristúpili na megalomanský projekt hlavného štadióna s obrovskou strechou, ktorý všetko neúmerne predražil. Štadión zostal na dlhé roky nedokončený a najľudnatejšie kanadské mesto poriadne zadĺžil. Prípravu sprevádzali aj ďalšie finančné ťažkosti, spôsobené hlavne rýchlym vývojom inflácie. Určitý čas dokonca vládli obavy, či Montreal nedopadne podobne ako americký Denver, ktorý sa práva usporiadať ZOH v roku 1976 tri roky po ich pridelení vzdal a MOV musel narychlo hľadať „záskok“.

Napriek uvedeným problémom mali montrealské hry kvalitnú organizáciu, po športovej stránke vysokú úroveň a ich ozdobou bola aj špičková technika. Jej ilustráciou bolo supermoderné prenášanie olympijského ohňa z Grécka do Kanady - prenesením iskry pomocou laserovej techniky. Organizátori rozvinuli rozsiahly marketingový program, ktorý im umožnil naplniť značnú časť rozpočtu. Obrovské sklamanie však spôsobila kanadským hosťom výprava domácich športovcov - prvý raz totiž hosťiteľská krajina nezískala ani jednu zlatú medailu! Paradoxne to isté sa zopakovalo znovu až v Kanade – na ZOH 1988 v Calgary...

Napriek blízkosti svojej vlasti prežili v Montreale veľké rozčarovanie Američania. Tentoraz ich totiž v medailovom rebríčku i v bodovom hodnotení krajín nepredstihli len ich tradiční rivali zo ZSSR, ale aj reprezentanti NDR. Výprava zo 17-miliónovej krajiny získala v ďalekej cudzine 40 zlatých medailí – dvakrát toľko ako „za humnami“ v Mníchove 1972!

Obe výpravy mali výnimočných multimedailistov v bazéne. John Naber z USA zosadil zo znakárskeho trónu definitívne Rolanda Matthesa a spolu so štafetovými získal štyri zlaté a jednu striebornú medailu. Tri zlaté kovy si vyplával jeho krajan Jim Montgomery, ktorý na krauliarskej stovke ako prvý v histórii pokoril 50-sekundovú hranicu. Rovnakú medailovú bilanciu ako Naber dosiahla ženská plavecká fenoménka Kornelia Enderová z NDR (na obrázku), ktorá v Mníchove získala tri strieborné kovy ešte len ako štrnásťročná. Neskoršia Matthesova manželka vyhrala až tri individuálne disciplíny (100 a 200 m voľným spôsobom a 100 m motýlik). Inak, bazénom sa prehnala doslova smršť. Padlo 30 svetových rekordov a iba v jednej disciplíne odolal

olympijský – Spitzov mníchovský na 100 m motýlik...

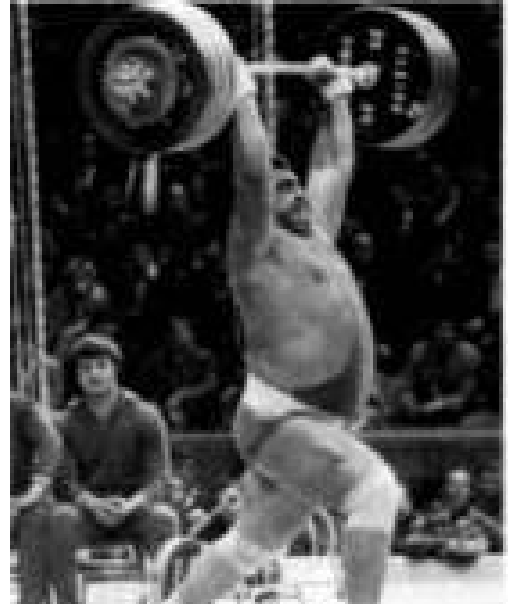
Medailovo najbohatší športovec OH 1976 však pochádzal zo ZSSR a bol to už tradične gymnasta. V súťaži tímov ešte síce znovu vyhrali Japonci, ale líder sovietskeho družstva Nikolaj Andrianov vystriedal na gymnastickom tróne najlepšieho z nich - viacbojárskeho šampióna z Mexico City i z Mníchova Sawaa Katoa, ktorý na tretej olympiáde doplnil svoju celkovú medailovú zbierku na úctyhodných 8 zlatých, 3 strieborné a 1 bronzovú medailu. Andrianov vyhral aj v prostných, na kruhoch i v preskoku, získal aj dve striebra a jeden bronz.

Ďalšou veľkou osobnosťou najúspešnejšej krajiny v Montreale bol trojskokan Viktor Sanejev. Vyhral už tretí raz za sebou, čo dokázal v skokanských disciplínach na OH ako prvý vôbec. O štyri roky v Moskve sa pokúsil zopakovať jedinečný kúsok diskára Oertera z USA, ale musel sa už uspokojiť len so striebrom. Iný parádny kúsok predviedla na OH 1976 bežkyňa Taťjana Kazankinová (na snímke vľavo), ktorá vyhrala pozoruhodnú dvojkombináciu 800 a 1500 m. Pozíciu najsilnejšieho muža sveta obhájil druhým olympijským triumfom v superťažkej kategórii vzpierania Vasilij Alexejev (na fotografii vpravo).

Absolútne najväčšia montrealská hviezda však pochádzala z Rumunska a mala len 15 rokov. Nadia Comaneciová (na snímke na predošlej strane) nechala zabudnúť na mníchovskú Korbutovú a nevídaným spôsobom odštartovala éru vrcholnej gymnastickej akrobacie a dominancie detí v tomto športe. Sedemkrát jej cvičenie rozhodkyne ocenili absolútnou známku desať! Súboje Comaneciovej, ktorá vyhrala vo viacboji, na kladine a na bradlách, s triom sovietskych gymnastiek na čele s obhajkyňou viacbojárskeho titulu, gráciou Ľudmilou Turiščevovou, ďalej s už dospelou Oľgou Korbutovou a s exotickou krásavicou Nelli Kimovou, patrili k vrcholom týchto Hier.

Velikánom bol na OH v Montreale aj fínsky vytrvalec Lasse Virén. Ako prvý v histórii OH si zopakoval víťazné double na 5 a 10 km a navyše podľa vzoru Zátopka chcel získať aj tretie zlato v maratóne. V ňom však štartoval len deň po finále „päťky“ a unavený skončil piaty. V atletike zažiarila aj veteránka Irena Szewińská. Na svojej štvrtej olympiáde zmenila diapazón a premiérovu súťažila v behu na 400 m. Dlhonohá Polka pridala k svojim predošlým medailám z behov na 100, 200 m, v štafete na 4x100 m i v zo skoku diaľky zlato vo svetovom rekorde a priradila sa k najpozoruhodnejším osobnostiam svetovej atletiky vôbec. Štartovala ešte aj v Moskve 1980, ale medailovú zbierku 3 – 2 – 2 tam už ne-rozšírila.

Na Kube takisto ako v NDR stavili na prezentáciu predností spoločenského systému prostredníctvom športu. Kým v Mníchove 1972 sa z Ostrovy slobody blykli predovšetkým

boxeri, v Montreale sa k nim skvelým spôsobom pridal atlét Alberto Juantorena (na snímke vľavo). Vysoký chlap s úžasne estetickým štýlom behu vyhrál jedinečnú dvojkombináciu tratí 400 a 800 m! Boxer Teofilo Stevenson (na fotografii vpravo), ktorého americkí promotéri neúspešne lákali do profesionálneho ringu, v najťažšej kategórii obhájil víťazstvo z Mníchova. O štyri roky neskôr v Moskve

sa tretím triumfom v sérii vyrovnal dovtedy jedinému boxerskému trojnásobnému šampiónovi Laszlóovi Pappovi. Podobný kúsok sa od tých čias v ringu podaril len ďalšiemu Kubáncovi Felixovi Savonovi.

V Montreale prvý raz v olympijskej histórii zaznamenali viacero dopingových prípadov, po ktorých nasledovali diskvalifikácie športovcov. Čierny biľag dopingového športu si so šiestimi pozitívnymi prípadmi vyslúžilo vzpieranie. Poliak Zbigniew Kaczmarek a Bulhar Valentin Christov v dôsledku dopingových nálezov dokonca prišli o zlaté medaily. Medzi hriešnikmi sa ocitol aj najťažší účastník OH, Petr Pavlásek z ČSSR.

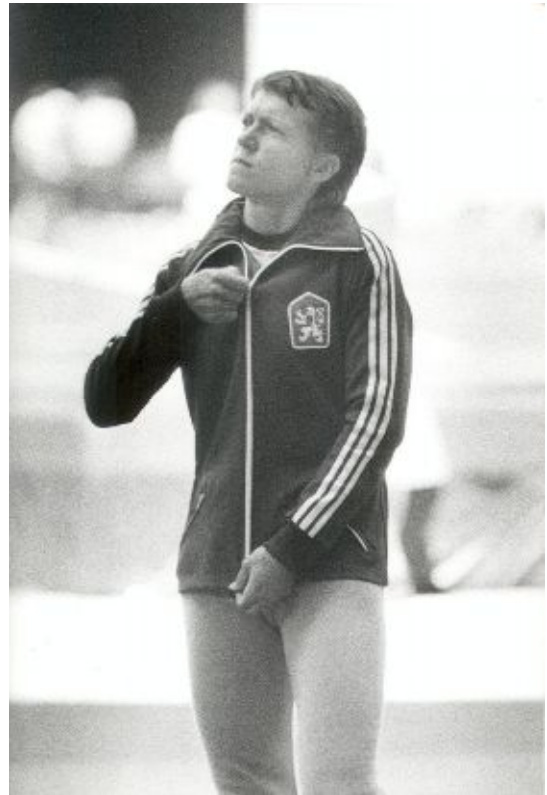
Výprava ČSSR, v ktorej bolo 167 športovcov, z toho 28 Slovákov, sa z Montrealu vracala znovu len s ôsmimi medailami, z toho dvoma zlatými. Na strelnici získal v skeete Josef Panáček vskutku nečakané zlato. Druhý olympijský šampión z ČSSR, Slovák Anton Tkáč (na fotografii), však patril medzi favoritov. Veď v Montreale sa

rodák z Lozorna v cyklistickom šprinte stal už v roku 1974 majstrom sveta. Na olympiáde získal aj ešte cennejšiu trofej. Jeho víťazstvo malo o to sladšiu príchuť, že vo finále zdolal najväčšiu osobnosť v histórii disciplína Francúza Daniela Morelona, ktorý bol jeho vzorom. Po prvých dvoch jazdách bolo 1:1. Potom Tkáč taktikou dlhého šprintu vyhral rozhodujúci súboj o dva metre.

Okrem Tkáča zo slovenských športovcov na medailu nesiahol už nikto. Veľmi blízko k tomu mala skokanka do výšky Mária Mračnová-Faitková (na fotografii), ktorá k šiestemu miestu z OH 1968 pridala štvrté za výkon 189 cm. Vráťane dosiahnutia tejto výšky zdolala všetky na prvý pokus. Len tesne potom neuspela na 191 cm, čo by znamenalo medailu. Z Mračnovej sa neskôr stala popredná funkcionárka, od vzniku Slovenského olympijského výboru v decembri 1992 je nepretržite jeho podpredsedníčkou.

Ešte bližšie bol k cennému kovu superťažký vzpierač Ján Nagy, ktorého o bronz v kategórii nad 110 kg pri rovnosti výkonu s Loschom z NDR pripravila len vyššia telesná hmotnosť. Aj basketbalové družstvo ČSSR, v ktorom boli zo Slovenska Ľudmila Chmelíková, Ľudmila Králiková, Božena Miklošovičová a Yveta Polláková, skončilo štvrté. Prvým našim mužským plaveckým finalistom od čias Komadela na OH 1952 sa stal Miloslav Roľko, šiesty na 200 m znak.

Vo výprave Maďarska štartoval jeden športovec pôvodom zo Slovenska. Károly Vass, narodený v Šahách, bol členom šiesteho družstva hádzanárov. V piatich zápasoch strelil 18 gólov.

ĽUBOMÍR SOUČEK